

Zimní spáči aneb zvířata v zimě

DOT/54/12/012004/2017

ZO ČSOP Nyctalus
Jasmínová 2665, 106 00 Praha 10
Dagmar Zieglerová

krátká zpráva
leden 2019

EVP Zimní spáči s prezentací živých zvířat byl realizován ve dvou modifikacích, s ježkem nebo s netopýry. Obsah i aktivity byly u obou modifikací shodné, lišily se předváděnými zvířaty a s nimi souvisejícími dotazy. Obě modifikace byly realizovány ve variantě pro MŠ a pro ZŠ. Programy byly realizovány v zařízení školy, ve třídě nebo jiné vhodné místnosti, z důvodu zachování pohody zvířat. Programy s netopýry a ježkem východním byly realizovány v době aktivity zvířat, v zimním období byl prezentován ježek bělobřichý, který nehibernuje. Abychom uspokojili poptávku po programu s ježkem a zároveň zajistili pohodu zvířat, pořídili jsme jako druhého trvale hendikepovaného ježka východního ze záchranné stanice v Huslíku u Poděbrad. Realizaci programu zajišťovaly 3 lektorky, úspěšné absolventky Semináře pro lektory EVP.

Celkem jsme realizovali EVP Zimní spáči pro 55 skupin, z toho 17 pro žáky ZŠ a 38 pro děti z MŠ. Zájem o program s ježkem i program s netopýry byl přibližně stejný.

	počet skupin MŠ	počet skupin ZŠ
ježek	16	9
netopýři	19	8
ježek + netopýři	3	
celkem	38	17

Velký zájem byl o pozorování ježka i netopýrů během 1 programu v MŠ. Tuto variantu jsme vyzkoušeli prakticky a zavrhli, především z důvodu příliš velkého množství informací a dojmů, což u některých dětí působilo kontraproduktivně.

Program pro MŠ obvykle trval 90 minut pro předškoláky a 60 minut pro mladší děti. Program v ZŠ byl realizován v délce 90 nebo 120 minut s 1-2 pětiminutovými přestávkami. O program v délce 180 minut neprojevil zájem žádná škola. Ve 3 případech program pro žáky ZŠ proběhl v prostorách MKP Praha Modřany.

Projekt EVP Zimní spáči považujeme po prvotních obavách za velmi úspěšný, již máme objednávky na další období, zájem je z i z mimopražských škol a školek. Přisuzujeme to jednak pořízení druhého ježka, jež nám umožnilo lépe pokrýt poptávku, jednak intenzivnímu marketingu, především letáčkům pro školy a školky, které jsme rozdávali na všech osvětových akcích. Rodiče i žáci předali letáček ve škole, obvykle následoval telefonát, při kterém jsme doporučili Zimní spáče. V řadě zařízení nás již znali a uvítali nový program. Průběžně jsme upravovali a navrhovali nové aktivity, vyráběli další výukové pomůcky a počítáme s pokračováním i v dalších letech.

Největší nadšení jak dětí, tak pedagogů, přinášela naše živá zvířata, která bylo možno nejenom pozorovat, ale také se jich dotknout, vyfotit je. Velmi se osvědčila práce s obrázkovými magnety, které děti umísťovaly na obrázkový panel. Při práci s „plyšáky“ a prostorovými modely si děti pamatovaly mnohem více informací než při použití obrázků, proto jsme tuto aktivitu zařadili i pro školáky.

Značně rozdílná byla vědomostní úroveň stejného ročníku a zájem o problematiku ochrany přírody a životního prostředí. Domníváme se, že největší roli v tom hraje osobnost učitelky. V některých případech jsme byli mile překvapeni, co všechno děti věděly, znalosti prvňáků odpovídaly 2. stupni ZŠ. Rovněž se výrazně pozitivně projevilo, když se třídy připravovaly již

předem a živá zvířata byla vyvrcholením probíraného tématu. Děti i pedagogové o zvířatech diskutovali, dotazovali se, sdíleli svoje zkušenosti. Většinou byla spolupráce s učiteli na výborné úrovni, uvítali jsme taktní upozornění na děti s určitým omezením, takže mohly všechny děti absolvovat všechny aktivity programu. Vyjimečně jsme se setkali s nezájmem učitelek o průběh EVP, kdy se spolu nahlas bavily.

Projekt byl zahájen během letních prázdnin 2017 přípravou aktivit pro MŠ, návrhem a zhotovením výukových pomůcek. V průběhu podzimu byly zpracovány pracovní listy ve variantě pro MŠ a ZŠ, vždy list pro děti a návod na práci s listem pro učitele. Pracovní pomůcky i pracovní listy byly upravovány na základě evaluačního pohovoru s učitelkami a pozorování reakcí dětí v průběhu programu.

Byly zhotoveny obrázky vybraných zvířat, která zimují, nezimují a odlétají. Byly zhotoveny interaktivní magnetické panely se zimními úkryty a dalšími prvky, ke kterým děti přiřazují jednotlivá zvířata na magnetech, obdobně byly zhotoveny interaktivní panely s potravou pro jednotlivá zvířata.

Byly zpracovány pohybové aktivity motivované přípravou zvířat na zimu a probouzením ze zimního spánku.

Evaluační zpráva

Program byl pedagogy hodnocen pozitivně, hlavně zájem dětí a udržení pozornosti. Pořadí aktivit podle hodnocení pedagogů:

- živé zvíře s možností kontaktu
- množství a originalita výukových pomůcek
- střídání činností, zařazení pohybových aktivit
- využití plyšáků, pozitivně hodnocené i u ZŠ
- uvedení širších souvislostí, konkrétní příklady
- práce s obrázkovými magnety
- pracovní listy s předstihem ke stažení
- pracovní listy s básničkou a popisem pro učitelky
- trpělivý přístup lektorů, získání důvěry
- vyřešení problému s PC použitím zalamínovaných obrázků
- aktivní zapojení i méně průbojných dětí

Problémy

- u mladších dětí v MŠ neznalost češtiny, nerozumí o čem je řeč
- příliš malé děti, někdy mladší než 2,5 roku problémy vyplývající z věku – neudrží pozornost, nezájem, rušení ostatních, děti byly umístěny do jídelních židlí s omezenou možností pohybu
- nezájem učitelek o průběh programu

Problematické je pořizování fotodokumentace. Pokud ve třídě nemají písemný souhlas rodičů, odmítají učitelky fotografování. Někdy fotky mají výhradně pro svoji potřebu a neposkytnou je ani jako dokumentaci ke grantu. I když je fotografování možné, učitelka nechce použít cizí přístroj a lektor nemá během výuky čas.

Po promítání jsou na řadě plyšáci

Živý netopýr

Etuda s maňásky

Práce s magnety

Pohybovka – ježek hledá úkryt

Kontakt s netopýry

Obrázky zimních spáčů

Netopýří rozcvička

Panel s úkryty

Panel ježek v zimě

Panel netopýr v zimě

Kontakt s netopýrem

Poslech „neslyšitelných“ hlasů

„Záchrana“ netopýra

„Záchrana“ netopýra

Panel potrava ježka

Mouční červi – odměna pro netopýry

Ježčí rozcvička

Pozorování ježka bělobřichého

Magnetický panel s krajinou

Panel s ježčím zimovištěm